

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 17.01.2023
Sayı: 899

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/01/2023 16:46
Sayı: E-120.10-1155122

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yapılan araştırmalar; devam etmek istemesine rağmen eğitimi yarıda bırakmak zorunda kalan gençlerin, okulu bırakma nedenlerinde ilk sırayı yüzde 48,1 ile ekonomik nedenlerin aldığını göstermektedir. Ayrıca 2021-2022 döneminde 86.975'i devlet, 18.977'si vakıf üniversitesi kazanan 105.772 öğrencinin kayıt yaptırmadığı da bilinmektedir. Yine 122.209 kontenjanın boş kaldığı, geçmiş yıllara bakıldığında boş kontenjanların yüzde 2'lerden, yüzde 12'ye çıktığı görülmektedir. Ayrıca üniversite öğrenci sayısı 2020-2021 öğretim yılında, önceki öğretim yılına göre 270 bin 864 artmasına karşın burs verilen öğrenci sayısı ise sadece 30 bin arttırılmıştır.

Öğrencilerin yaşamsal giderlerini karşılama zorunluluğunun yanında sosyal bir hayatlarının olduğu göz ardı edilmektedir. Ailesinden farklı bir şehirde üniversite okuyan öğrencilerimizin aile ziyareti için yapacakları harcamalar, barınma, şehir içi ulaşım ve kırtasiye giderleri gibi faktörlerde gerçekleşen zamlar göz önünde bulundurulduğunda mevcut burs tutarının çok düşük olduğu açıktır.

Üniversite öğrencilerimizin ekonomik nedenlerle okul terki yoluna başvurmaması için burs verilen öğrenci sayısı ile verilen burs ve öğrenim kredisi tutarının en az 12 aylık ortalama TÜFE değişim oranı olan yüzde 72,31 seviyesinde arttırılması ve okul terkinin temel nedenleri üzerinde çalışmalar yapılarak gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

TÜİK tarafından yapılan Türkiye Aile Yapısı Araştırması 2021 sonuçlarına göre, 15-24 yaş grubundaki genç nüfus içinde eğitime devam etmek istemesine rağmen (üniversite dâhil) eğitimini yarıda bırakmak zorunda kalan gençlerin oranı yüzde 7,6'dır. Genç erkeklerde bu oran yüzde 8 iken genç kadınlarda yüzde 7,1 olarak gerçekleşmiştir. Eğitimini yarıda bırakan gençlerin, bırakma nedenleri incelendiğinde ilk sırayı yüzde 48,1 ile ekonomik nedenler alırken, bunu yüzde 23,6 ile eğitimdeki başarısızlık ve yüzde 10,8 ile ailenin izin vermemesi takip etmiştir.

2021-2022 döneminde 86.975'i devlet, 18.977'si vakıf üniversitesi kazanan 105.772 öğrencinin kayıt yaptırmadığı da bilinmektedir. Yine 122.209 kontenjanın boş kaldığı, geçmiş yıllara bakıldığında boş kontenjanların yüzde 2'den, yüzde 12'ye çıktığı görülmektedir. Tıpta ilk 50 bin, diş hekimliğinde 80 bin, eczacılıkta 80 bin, hukukta 125 bin öğrencinin kayıt yaptırmamış olmasının başlıca nedeni kuşkusuz ekonomik koşullardır.

2021-2022 yükseköğretim istatistiklerine göre ülkemizde 8 milyon 296 bin 959 öğrenim gören öğrenci bulunmaktadır. Ülkemizde 2022 yılı burs ve öğrenim kredisi istatistiklerine göre destek alan öğrenci 1 milyon 383 bin 296'dır. Bu sayı içinden 879 bin 838 öğrenciye geri ödemeli öğrenim kredisi verilirken sadece 503 bin 458 öğrenciye burs imkânı sağlanmaktadır. Öncelikle burs alan öğrenci sayısının artırılması ve daha fazla gencimizin burs almasının sağlanması gerekmektedir. İçinde bulunduğumuz ekonomik kriz ve yaşamsal giderlerin her geçen gün artıyor olması verilen burs tutarının da yeterli olmadığını gözler önüne sermektedir.

Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Kasapoğlu; 2021-2022 eğitim öğretim dönemi için 838 bin 272 öğrencinin burs ve kredi başvurusu yaptığını, 11 kamu kurumundan bilgi alınarak yapılan değerlendirme sonucunda ilk defa sisteme giren 180 bin öğrenciye burs diğer öğrencilere de kredi tahsis edildiğini ifade etmiştir. Daha önceki dönemlerde 150 bin öğrenciye burs verilirken 2021-2022 eğitim öğretim döneminde bu sayı sadece 30 bin kişi artırılarak 180 bine yükselmiştir.

İçinde bulunduğumuz ekonomik koşullar, ortalama aylık geliri olan bir ailenin dahi çocuğunu üniversitede okutmak için yaşamsal ihtiyaçlardan ödün vermek zorunda olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin üniversite öğrencilerimize ailelerinin ayırdığı sınırlı bütçenin büyük bir kısmını beslenme giderleri oluşturmaktadır. Bugün lokanta vb. yerlerde bir porsiyon yemeğin 40 TL'nin altına düşmediği bilinmektedir. Beslenme ihtiyacını dışarda karşılamak zorunda kalan öğrencilerin sadece bir öğünleri için ayırmak zorunda oldukları bütçe aylık 1000 TL'yi aşmaktadır.

İlaveten üniversiteyi ailelerinden uzakta okuyan gençlerimizin aile ziyareti yapmaları neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Her ne kadar yılda iki defa ulaşım destek ödemesi yapılacak olsa da bu desteğin yetersiz kaldığı aşikardır. Zira öğrencilerimiz haklı olarak yaz ve sömestr tatillerinin dışında, bayramlar gibi özel günlerde ya da ihtiyaç duyduklarında ailelerini ziyaret etmek isteyeceklerdir. Ancak bilindiği gibi şehirlerarası otobüs bileti fiyatları tabiri caizse el yakar tutarlara ulaşmıştır. Örneğin bugün, ailesi Diyarbakır'da yaşayan, Ankara'da eğitimini sürdüren bir öğrencinin otobüsle gidiş-geliş yol maliyeti 1200 TL'dir. Öte yandan uçak seyahati

tam anlamıyla bir lüks olmuştur, tren seyahati içinse sefer sayıları ve güzergahlar yetersiz kalmaktadır.

2022 yılında 12 aylık ortalama TÜFE yüzde 72,3 olarak gerçekleşmiş ancak burs tutarına sadece yüzde 30 zam yapılmıştır. Başka bir deyişle öğrencilerin satın alma gücü yüzde 31,7 azalmıştır. Bu kayıpla beraber 2023 yılı için beklenen yüzde 40 enflasyonu da telafi edecek bir oranda artış yapılması gerekiyken; burs tutarları en son 2022 Aralık ayında; lisans 850 TL'den 1250 TL'ye, yüksek lisans 1700 TL'den 2500 TL'ye, doktora 2550 TL'den 3750 TL'ye çıkarılmıştır. Oysa lisans düzeyindeki burs tutarının en düşük 1570 TL, yüksek lisans için 3140 TL, doktora için 4710 TL olması gerekmektedir.

Öğrencilerin yaşamsal giderlerini karşılamasının yanında sosyal bir hayatlarının olduğu, ailesinden farklı şehirlerde üniversite okuyan öğrencilerimizin aile ziyaretleri, kırtasiye giderleri gibi faktörler göz önünde bulundurulduğunda mevcut burs tutarının çok düşük olduğu açıktır.

Üniversite öğrencilerimizin ekonomik nedenlerle okul terki yoluna başvurmaması için burs verilen öğrenci sayısı ile verilen burs ve öğrenim kredisi tutarının en az yüzde 72,31 oranında arttırılması ve okul terkinin temel nedenleri üzerinde çalışmalar yapılarak gerekli önlemlerin alınması amacıyla Meclisimizin ivedilikle harekete geçmesi gerekmektedir.